Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de minister voor Rechtsbescherming

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
23 november 2022

Ons kenmerk
4338831

nota

Aanbieding rapport: Varianten Voorschotregeling Afzonderlijke behandeling vordering benadeelde partij

1. Aanleiding

Het WODC heeft in opdracht van JenV een onderzoek laten uitvoeren door Cebeon. De onderzoeksvraag is welke consequenties de aanbevelingen van de commissie Donner hebben in het kader van de afzonderlijke behandeling vordering benadeelde partij en de introductie van een aparte schadevergoedingskamer voor de instroom van zaken in de schadevergoedingskamer en voor de te verwachten kosten, bij verschillende varianten van de voorschotregeling.

Het onderzoeksrapport is gereed en uiterlijk op 29 november a.s. maakt het WODC dit openbaar.

2. Geadviseerd besluit

Geadviseerd wordt in te stemmen met verzending van bijgaande brief met het onderzoeksrapport als bijlage. In deze brief neemt u geen inhoudelijk standpunt in naar aanleiding van het onderzoeksrapport.

In paragraaf 4.3 wordt toegelicht dat de bevindingen van het onderzoek worden meegenomen in de standpuntbepaling ten behoeve van de inhoudelijke beleidsreactie, die in het kader van het traject van de uitwerking van het advies van de Commissie Donner aan de Tweede Kamer zal worden gestuurd.

3. Kernpunten

In dit onderzoek is geraamd wat de effecten zijn op het extra risico van de Staat, als gevolg van de toepassing van de voorschotregeling op de afzonderlijke schadeprocedure in een schadevergoedingskamer.

Ten aanzien van het te verwachten effect op de potentiele instroom (in aantal zaken en financiële omvang) van de invoering van een extra hoge categorie letselschades - waarbij het kader eruit bestaat dat bij een evidente letselschade van 300.000 of meer het slachtoffer een tegemoetkoming van maximaal 150.000 ontvangt uit het Schadefonds - kan volgens de onderzoekers worden aangenomen dat weinig gevallen in aanmerking zullen komen voor deze extra hoge letselschade.

De raming van de instroom in een toekomstige afgesplitste procedure (schadevergoedingskamer) hangt af van de interpretatie van niet-ontvankelijkverklaring door rechters. Er is door de onderzoekers daarom gewerkt

met vier varianten, zodat bij de doorrekeningen steeds sprake is van een bandbreedte.

Doorrekening van de raming van de instroom (in aantal zaken en financiële omvang) in een toekomstige afgesplitste procedure leidt tot een geraamde jaarlijkse instroom van een vorderingsbedrag van minimaal 89 miljoen tot maximaal 207 miljoen. De instroom van het aantal vorderingen in de schadevergoedingskamer is globaal geraamd op 9.000 per jaar.

De onderzoekers ramen dat van het gevorderde schadebedrag tussen circa 45 miljoen per jaar en circa 105 miljoen euro per jaar wordt toegewezen.

Ten aanzien van het incassorisico voor de Staat concluderen de onderzoekers als volgt:
Bij toepassing van de huidige Voorschotregeling op de afgesplitste procedure ligt het geraamde extra risico voor de Staat tussen 4 miljoen en 30 miljoen. Voor de doorgerekende varianten van de Voorschotregeling is het risico voor de Staat geraamd op tussen de 4 miljoen en 34 miljoen.

- In de huidige voorschotregeling gaat naar verwachting het overgrote deel van de Staatsbijdrage naar Ernstige Gewelds- en Zeden (EGZ)-slachtoffers. In de doorgerekende varianten is dat niet of in mindere mate het geval.

4. Toelichting

4.1 Politieke context
In het algemeen is er brede steun voor verbetering van de positie van het slachtoffer van strafbare feiten. De voorschotregeling kan op brede politieke steun rekenen. Hierbij is een aandachtspunt dat het vermogen van de ketenpartners om verdere veranderingen te verwerken begrensd is, onder meer vanwege de benodigde aanpassing van werkprocessen, de ICT-infrastructuur en de personele capaciteit. Dit past bij de lijn uit het coalitieakkoord om de rechten van slachtoffers te borgen.

4.2 Financiële overwegingen
Het onderzoek concludeert – kort gezegd - dat het extra risico voor de Staat bij toepassing van de voorschotregeling op de afzonderlijke schadestaatprocedure wordt geraamd tussen de 4 en 34 miljoen. Dit resultaat wordt meegenomen in de uitwerking van de voorstellen van de Commissie Donner. Er zijn nog geen financiële middelen gereserveerd voor voorstellen die zijn gedaan door de Commissie Donner. Met de betrokken uitvoeringsorganisaties wordt nagedacht over de uitwerking van voorstellen en de verwachte kosten per voorstel. Op basis daarvan zullen beleidskeuzes inzichtelijk worden gemaakt en ontvangt u een advies. De verwachting is dat de beleidsreactie uiterlijk juni 2023 naar de Kamer wordt gestuurd. Deze datum wordt aangehouden omdat dekking van mogelijke maatregelen onderdeel uitmaakt van Voorjaarsbesluitvorming.

4.3 Strategie
Het beoogde nieuwe Wetboek van Strafvordering bevat de mogelijkheid om complexe vorderingen tot schadevergoeding af te splitsen van de hoofdzaak en in een afzonderlijke procedure in het strafrecht te behandelen. Dit kan ertoe leiden dat vaker schadevergoeding aan slachtoffers van strafbare feiten wordt toegekend. In onderzoek dat door Cebeon in 2021 is uitgevoerd is in kaart

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen
Directie Sanctie- en Slachtofferbeleid

Datum
23 november 2022

Ons kenmerk
4338831

gebracht welke kosten voortvloeien uit toepassing van de bestaande voorschotregeling bij het invoeren van de afzonderlijke procedure. Het rapport naar aanleiding van het onderzoek "Afzonderlijke behandeling vordering benadeelde partij" is in december 2021 aan de Tweede Kamer aangeboden.

Toen het eerste onderzoek van Cebeon nog liep is door het adviescollege onderzoek stelsel schadevergoeding voor slachtoffers van strafbare feiten onder leiding van de heer J.P.H. Donner (de Commissie Donner) een advies uitgebracht over – kort gezegd – het Nederlandse schadestelsel, waarin onder andere is geadviseerd om zowel de reikwijdte van de afzonderlijke procedure als de criteria in de Voorschotregeling aan te passen. Aanpassing van regelgeving naar aanleiding van deze adviezen zal leiden tot wijziging van de hoogte van het risico voor de Staat, van zowel de initiële (huidige) behandeling van vorderingen in een strafzaak als van de in het vorige Cebeon-onderzoek geraamde effecten van de afzonderlijke procedure.

In het onderhavige, tweede onderzoek is geraamd wat de effecten zijn op het extra risico van de Staat, als gevolg van de toepassing van de voorschotregeling op de afzonderlijke schadeprocedure in een schadevergoedingskamer. Daarbij is rekening gehouden met de voorstellen van de Commissie Donner, waar het 'Programma Stelsel voor compensatie van slachtoffers van een strafbaar feit' op dit moment aan werkt. Daarom worden nu geen beleidsconclusies verbonden aan het uitgevoerde onderzoek.

De bevindingen van het onderzoek worden meegenomen in de standpuntbepaling ten behoeve van de inhoudelijke beleidsreactie, die in het kader van het traject van de uitwerking van het advies van de Commissie Donner aan de Tweede Kamer zal worden gestuurd. Gestreefd wordt om de inhoudelijke beleidsreactie uiterlijk in juni 2023 aan de Tweede Kamer te sturen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.